

Strengere adoptiewetgeving gaat misbruik en kinderhandel tegen

Erik De Smet

Enkele weken geleden belemmerden de Tsjaadse overheid de 'uittocht' van 103 kinderen naar Europa. De Franse organisatie Arche de Zoé wilde 'weeskinderen uit Darfur' plaatsen bij gezinnen in Frankrijk, Spanje en België. Voor wat? Bernard Van Steenkiste, voorzitter van de Vereniging voor Kind en Adoptiegezin VAG, is formeel: „In België zouden deze kinderen nooit geadopteerd kunnen worden.”

Kind centraal bij adoptie

WIE de website bezoekt van het veelbesproken Arche de Zoé valt van de ene verbazing in de andere. De organisatie wilde tienduizend oorlogswezen naar Europa overvliegen om hen hier een veilige thuis te bieden, maar nergens valt het woord adoptie. Bleek ook dat de 103 kinderen die klaar waren voor de 'grote oversteek' vaak minstens één ouder hadden, die bovendien was voorgelogen over het lot van hun kinderen.

Bernard Van Steenkiste: „Wie buiten een erkende adoptieorganisatie een kind wilt adopteren, moet zijn wegen laten onderzoeken, officieel bewijzen dat het kind verlaten is en bovendien dat er geen sprake is van kinderhandel. Ook moeten de kandidaat-ouders zelf eerst een geschiktheidsvonnissen ontvangen, en deze procedure alleen al duurt een jaar.”

Onze huidige, enkele jaren geleden vernieuwde wetgeving betreffende adoptie voldoet aan het Verdrag van Den Haag inzake interlandelijke adoptie. Van Steenkiste: „De centrale gedachte in het verdrag is dat internationale adoptie het laatste alternatief is. Eerst dient in de eigen familie en cultuur naar een oplossing gezocht. Pas als dat onmogelijk blijkt, kan een verlaten kind internationaal worden geadopteerd. Verlaten betekent dat de ouders ofwel overleden zijn of niet in staat de opvoeding te behartigen.”

Vertrouwen

„De beelden uit Tsjaad zijn duidelijk”, vindt Van Steenkiste. „Het gaat hier om kinderen die je nooit zou kunnen adopteren. Ze hebben nog altijd ouders, zo vernemen we via de media. En die ouders deden

blijkbaar nooit afstand van hun rechten én ze waren vaak foutief ingelicht.”

Is adoptie trouwens wel de meest geschikte oplossing voor kinderen die traumatiserende ervaringen beleefden, zoals oorlogsweesjes? Van Steenkiste, psycholoog van beroep en zelf adoptieouder: „Een aantal kinderen uit bepaalde landen is vaak dermate emotioneel verwaarloosd, dat er een groot risico op hechtingsstoornissen dreigt.”

Hij legt uit: „Een warm gezin is vaak niet de beste oplossing voor zo'n kinderen. Het kind kan zelfs een bedreiging vormen voor het gezin. Of het gezin kan een te bedreigende omgeving blijken voor het kind. Het is fout te menen dat veel liefde geven alle problemen oplost. Liefde veronderstelt nu eenmaal wederkerigheid.”

Ook gebeurt adoptie best zo vroeg mogelijk. „Fundamenteel is

te weten dat het betrokken kind een vertrouwensband heeft kunnen opbouwen. Daarom gebeurt er best een kindstudie vóór de adoptie. Verbleef een kind drie jaar lang in z'n eentje in een ziekenhuis, is dat een veeg teken. De eerste relatie met een of twee vaste opvoeders is ontzettend belangrijk. Ik denk in dat geval aan de Indiase zusters in weeshuizen, die er dag en nacht zijn voor de hun toevertrouwde kinderen. Ik hoor trouwens van relaties die er nog steeds zijn tussen adoptiekinderen van Indiase herkomst en de zusters die ooit in India voor hen zorgden. Een kind dat daarentegen op straat is opgegroeid blijft niet zelden vechten om te overleven, een heel leven lang. Maar al bij al merken we dat de meeste adoptiekinderen zich snel en goed aanpassen.”

Adoptiegezinners wensen vaak snel en makkelijk een kindje op te

nemen. De nieuwe wetgeving maakt dat evenwel moeilijker. Er zijn drempels ingebouwd. Van Steenkiste: „Het Verdrag van Den Haag vertrekt van de rechten van het kind. Daarom heet onze vereniging ook Kind en Adoptiegezin. De Belgische overheid stelt zich tegenover de zendingen van landen garant voor de gezinnen waar de kinderen zullen terecht komen, zodat die gezinnen aan een aantal criteria moeten voldoen. Zo verlangt de jeugdrechtsbank, die het geschiktheidsvonnissen aflevert, een psychologisch en maatschappelijk onderzoek uitgevoerd door een centrum voor maatschappelijk werk.”

Wie ben je?

Kandidaat-ouders moeten ook vorming volgen. „Waarom? Een adoptiekind is anders dan een eigen kind. Zo is het adoptiekind uiterlijk (zeker bij kinderen met een andere huidkleur) maar ook innerlijk zeer verschillend van zijn adoptieouders. Het lost alvast de kinderloosheid van de ouders niet op. Dat moeten kandidaat-ouders goed beseffen alvorens ze zich aan adoptie wagen. Tijdens de puberteit komt immers de verworven loyaliteit jegens de adoptieouders in conflict met de zogeheten zijnsloyaliteit. Wie ben je? Rwandees of Vlaming? Hoe reageer je wanneer je in je eigen straat in het Engels wordt aangesproken, omdat men op basis van je uitzicht ervan uitgaat dat je een Chinees bent? Hoe reageren mensen op een Afrikaan die plat Veurnes praat?”

De nieuwe, strenge procedure evalueert de VAG als positief, al deden zich in de overgangssperiode wel enkele moeilijkheden voor wat betreft het maatschappelijke onderzoek. Vorig jaar kwamen 162 adoptiekinderen aan in Vlaanderen, verleenden de rechtbanken 269 geschiktheidsvonnissen en meldden zich 884 stellen als kandidaat. Is er nu sprake van een groei van adoptieaanvragen?

Bernard Van Steenkiste nuanceert: „Tot enkele jaren geleden was het mogelijk om op louter zelfstandige basis zogeheten wilde adopties uit te voeren. Je kon ergens een kind ophalen en in eigen land de procedure afwerken. Sommige adopties kwamen toen nooit in de cijfers terecht. Nieuw is de mogelijkheid van adoptie door homoseksuele en lesbische paren. Veelal betreft dat de adoptie van een natuurlijk kind van één van de partners door beide ouders, die ook de hele adoptieprocedure door moeten. Internationale adoptie door homo's is echter een hopeloze zaak. Het is juridisch mogelijk, maar geen enkel land van herkomst zal een kind in een homogezin laten plaatsen. Het schrikt hen af.”

En Bernard Van Steenkiste besluit: „Koploper inzake adopties vandaag is China. Vroeger was dat India, maar dat land kiest nu vooral voor binnenlandse adoptie. Zuid-Korea stopte zelfs helemaal met interlandelijke adoptie. Het is tenslotte het laatste alternatief.”

De meeste adoptiekinderen passen zich snel en goed aan. © Reporters

Meer weten? Surfen naar www.adoptievlaanderen.be.